

POLISEN:

– MärkDNA avskräcker tjuvar

TEXT: ELLIOT TURVALL FOTO: SMARTDNA

För att bryta trenden med ett ökat antal bostadsinbrott det senaste decenniet, rekommenderar polisen bland annat en modern form av stöldmärkning, så kallad märkDNA. Denna metod gör det nämligen helt meningslöst att stjäla värdeföremål, då den rättmätige ägaren är mycket lätt att identifiera.

MärkDNA, som bland annat säljs av SmartDNA, består av unikt, syntetiskt framställt eller ur växtriket utvunnet DNA-material, som, likt genomskinligt nagellack, ”duttas” ut eller penslas på värdeföremål.

Vätskan appliceras i några hörn eller andra svårtillgängliga områden på smycken, mobiltelefoner, datorer och så vidare, på ett sätt så att den inte slits ut.

Om objektet sedan skulle stjälas, kan polisen läsa av märkningen tack vare speciellt UV-ljus. Den DNA-kod de då hittar kan jämföras med register, där ägaren till varje DNA-kod finns. På så sätt kan stöldgods återlämnas till ägaren.

I ännu högre grad kan märkDNA verka i avskräckande syfte. Om en inbrottsstjuv ser att alla värdeföremål i ett visst hus är DNA-märkta (exempelvis med hjälp av dekalerna på fönstren som informerar om detta), kommer han att tänka två gånger innan han ger sig in i huset.

Han vet ju att han kommer att få mycket svårt att sälja det märkta stöldgodset vidare.

BARA POSITIVA ERFARENHETER

MärkDNA har använts i England och USA i ett femtontal år. Där har antalet bostadsinbrott minskat betydligt i de områden där märkDNA använts.

Dessutom har antalet våldsbrott och annan brottslighet minskat i dessa distrikt, samtidigt som det inte har skett någon ökning av brottslighet i närliggande områden utan DNA-märkning.

Med anledning av dessa positiva erfarenheter från andra länder, beslutade man 2014, på dåvarande polismyndigheten i Stockholms län, att genomföra ett försök med märkDNA. I tre kommunalder (Stocksund i Danderyd, Sticklinge på

Lidingö och Fornudden i Tyresö) fick 500 hushåll kostnadsfritt märkDNA.

Med hjälp av den lokala polisen märkte de värdefulla föremål i hemmen samt satte upp dekalerna på fönster och dylikt. Dessutom placerades vägskyltar, som upplyste

om märkningen, ut i försöksområdena.

– Hushållen som deltog i projektet var mycket positiva till att märka upp sina ägodelar och därmed aktivt bidra till ökad trygghet, dels hos sig själva men även i sitt närområde, säger polisinspektör Ulf

Varningsskyltar för märkDNA minskar antalet inbrott

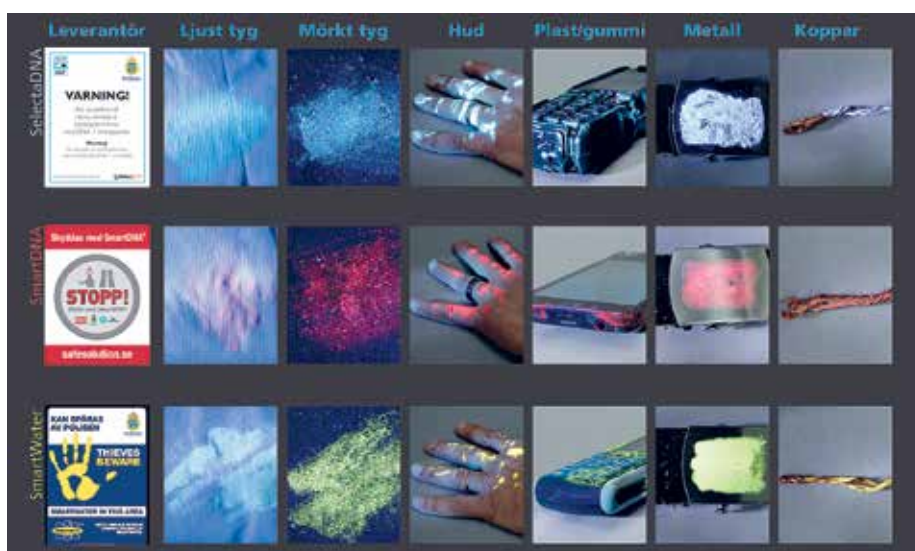

Vad är DNA-märkning?

Källa: Larmkollen

Som namnet antyder handlar DNA-märkning om att märka något med ett DNA, en biologisk, unik kod. Själva DNA:t finns i en vätska som stryks på föremålet och som sedan går att ”se” med hjälp av UV-ljus. DNA-koden lagras tillsammans med dina id-uppgifter i två databaser, en svensk och en internationell, och är sökbar av polisen. På det här sättet knyts varje märkt föremål till dig och det blir enkelt att hitta ägarna till upphittat stöldgods.

Registreringen i databaserna ingår i inköpspriset för märkvätskan, som också är det enda du behöver betala. Det utgår ingen årsavgift eller så och uppgifterna stannar i registerna för all framtid.

Tre olika typer av märkdna användes i polisens utvärdering av den nya tekniken: SelectaDNA, SmartDNA och SmartWater."

Malmkvist vid polisregion Stockholm, ansvarig för försöket med DNA-märkning i Stockholms län. Resultaten från försöket analyserades vid Malmö Högskola och slutsatserna är mycket positiva.

KAN SPÅRAS ÖVER HELA VÄRLDEN

I de tre kommundelarna där märkdna användes, minskade antalet polisanmälda bostadsinbrott med drygt 40 procent. I övriga kommundelar var minskningen knappt 10 procent.

I tre närliggande kommuner gick antalet bostadsinbrott ned med ungefär 4 procent. I Stockholms län i övrigt ökade däremot antalet bostadsinbrott med knappt 20 procent. Det är alltså helt uppenbart att DNA-märkningen lett till en minskning av antalet bostadsinbrott, både i de märkta områdena och i närliggande områden.

Även annan typ av brottslighet minskade i dessa områden. Malmkvist förklarar vidare:

– Erfarenheterna från märkdna-projektet och utvärderingen från Malmö Högskola visar entydigt att metoden märkdna är en effektiv brottsförebyggande, modern spårbar metod.

– Att kunna spåra gods över hela världen, stöldgods till ett specifikt fordon eller person utan att märkningen syns, utgör i dagsläget en av de mest effektiva metoderna i förebyggande syfte.

– Vi måste idag tänka över landgränserna och rättsväsendets metoder måste fungera där de kriminella har sina ”marknader”. Märkdna uppfyller dessa krav.

– Dessutom är den enkel att hantera och billig för konsumenten i inköp i förhållande till det skydd som erbjuds. De kriminella kan aldrig vara helt säkra på att stöldgodset inte är märkt med Märkdna och det bidrar till att öka skyddsfaktorn mot brott.

Som en uppföljning till försöket i Stockholms län genomfördes 2015-2016 ett

liknande projekt i Staffanstorps kommun i Skåne. Detta initiativ fick namnet Staffanstorpsmodellen och under projektet märkte 18 % av hushållen sina värdeföremål med märkdna samt skyltade sina bostäder med varningsdekaler.

Dessutom hölls ett antal informationsmöten för invånarna och kommunikativa insatser gjordes också i föreningslivet.

Uppemot 200 varningsskyltar sattes upp i det kommunala vägnätet samt i bostadsområdena och polisen var mer synlig i kommunen.

Alla dessa insatser tillsammans ledde till en minskning på 35,5 % av antalet bostadsinbrott i kommunen.

Tack vare de positiva resultaten från försöket i Stockholms län och Staffanstorpsmodellen, finns det planer på att föra modellen vidare till det nationella planet, för att minska antalet bostadsinbrott och öka tryggheten hos Sveriges befolkning. ■

Visste du att...

... samtliga "målade" polisbilar i Stockholm, Skåne, Kalmar, Kronoberg och Blekinge län har utrustats med UV-lampor.

Dessa specialficklampor används för att kontrollera äktheten på olika id-handlingar och för att lättare hitta dna-märkt stöldgods.

Källa och foto: Polisen

PREMEDIC - Västerbotten

Urban Holm överlämnar fyra XC90 Ambulans till Maria Albrecht

EMMABODA - Landstinget i Kalmar län

Niklas Ylander hämtar länets första XC90 Ambulans

Grattis

nilsson
SPECIAL VEHICLES

Tel: 0430-490 50
www.nilsson.se